

Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinin Geliştirilmesi AB Ortak Projesi

Uzlaştırma kurumunun etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması amacıyla 6763 sayılı Kanun ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun uzlaştırmaya ilişkin hükümlerinde de köklü değişiklikler ihdas edilmiştir. Bu bağlamda 5271 sayılı Kanununun 253 üncü maddesinde yapılan değişiklikler ile uzlaştırma kurumunun uygulama alanı genişletilmiş; soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suçların yanı sıra şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın uzlaştırma yoluna gidilebilecek suçların sayısı artırılmıştır.

Bu kapsamda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan tehdit, 141 inci maddesinde düzenlenen hırsızlık ve 157 nci maddesinde yaptırım altına alınan dolandırıcılık suçları da uzlaştırma kapsamına alınmış, etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlara ilişkin sınırlama da kaldırılmıştır. Ayrıca kapsam bakımından yetişkinlerle çocuklar arasındaki mevcut eşitlik çocuklar lehine bozularak, uzlaştırma kurumunun kapsamı suça sürüklenen çocuklar için genişletilmiş, suça sürüklenen çocuklar bakımından, mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla; kapsamdaki suçlara ilave olarak üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda da uzlaştırma yoluna gidilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun yanı sıra uzlaştırma süreci ve usûlü de köklü olarak değiştirilmiştir. 6763 sayılı Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden önce, soruşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında kaldığının anlaşılması halinde, Cumhuriyet savcısı veya talimatı üzerine adlî kolluk görevlisi, şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunmakta, kamu davası açıldıktan sonra ise 5271 sayılı Kanununun 254 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca, kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında kaldığının anlaşılması halinde bu işlemler hâkim tarafından yapılmakta idi.

Yapılan değişiklik sonrası; Cumhuriyet savcısı, hâkim ve kolluk görevlisinin uzlaşma teklifinde bulunma yetkisi kaldırılmış, her Cumhuriyet başsavcılığında uzlaştırma bürolarının kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Soruşturma evresinde şüpheli hakkında kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması halinde dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi, büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacının taraflara uzlaşma teklifini yapması ve uzlaştırma sonucu düzenleyeceği uzlaştırma raporunu büroya iletmesi gerektiği düzenleme altına alınmıştır. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyalarının ise, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcısı tarafından sonuçlandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Görüldüğü üzere; soruşturma ve kovuşturma evrelerinde uzlaştırma usulü köklü olarak değiştirilmiş, uzlaştırma kurumunun etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması amacıyla yepyeni bir süreç belirlenmiştir.

Önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak amacı ile Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde 10/10/2016 tarihinde kurulmuştur.

Bu bağlamda; ülkemizde uzlaştırma kurumunun geliştirilmesi, etkinliğinin artırılması, aksaklıklarının giderilmesi, böylece kurumdan beklenen faydaların sağlanabilmesi amacıyla; bahse konu alanda iyi uygulamalara sahip ülke örneklerinin bilinmesi ve gerekli çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

Proje fişi yazım süreci devam eden ve 2019 yılı ikinci yarısında faaliyetlerinin başlaması öngörülen 5.000.000 Euro bütçeli bu projemiz kapsamında;

- Savcılıkların, uzlaştırma bürolarının ve Alternatif Çözümler Daire Başkanlığının uzlaştırma kurumunun sürdürülebilir şekilde temin edilmesine yönelik kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi,
- Uzlaştırmacıların niteliklerinin artırılarak uzlaştırma kurumundan maksimum verim alınması,
- İlgili kurumlar arasında işbirliğinin artırılması ve uzlaştırmanın bilinirliğinin ve yaygınlığının artırılmasına yönelik kamuoyunda farkındalık çalışması yapılması,
- Uzlaştırmacılara kaliteli ve nitelikli eğitim verilmesi amacıyla eğitim müfredatının geliştirilmesi, eğiticilerin eğitilmesi,
- Yenileme eğitiminin kapsamı ve içeriğinin belirlenmesi,
- Uzlaştırmacıların denetiminde dikkat edilecek hususların geliştirilmesi, performans değerlendirmesi yapacak Cumhuriyet savcılarına eğitim verilmesi,
- Uzlaştırmanın etkinliğini ölçmek, yapılan uzlaştırmaların sağlıklı olup olmadığını değerlendirmek, ihtiyaç olan hususlarda çalışmalar yapmak üzere anket formları geliştirilmesi ve anket yapılması,
- Kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik yazılı ve görsel materyallerin hazırlanması,

Amaçlanmaktadır.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin geliştirilmesi ekseninde hazırlanan bu projede üzerinde çalışması faydalı olabilecek konu başlıklarını Genel Müdürlüğümüze iletmek isteyen meslektaşlarımız, ab137277@adalet.gov.tr adresine görüş ve değerlendirmelerini iletebilirler.

Katkı, görüş ve değerlendirmeleriniz için teşekkür ediyoruz.